

Republika Srpska, bastion mafiokratije

Imao sam čast 7. oktobra 2012. raditi u Srebrenici kao nezavisni posmatrač tokom opštinskih izbora. Većinu svoga vremena, dakle 16 sati, proveo sam u prenatrpanoj i haotičnoj sobi u Domu kulture, u koju su na glasanje pozvani oni glasači koji nisu posjedovali legalne identifikacijske dokumente. Većina ih je bila prispjela iz Srbije i istoga dana dobila pisma dozvole nakon čega su mogli glasati u Srebrenici.

U sobi je jedva postojalo nešto nalik na privid reda. Masa "zainteresiranih" glasača u nekim je trenucima dosegala i par stotina. "Neprikladnosti" poput situacija da dvije osobe ulaze u jednu glasačku kabinu, događale su se bezbroj puta, sve do momenta kada je lokalna izborna komisija za neko vrijeme stopirala proces glasanja.

Jedna slatka frustrirana baka mi se požalila. Upitala me (jer sam Amerikanac?) da li joj mogu pomoći da glasa. Čistom ekavicom mi je objasnila da želi da u opštinsko vijeće bude izabran njezin prijatelj.

Kolega posmatrač je izvjestio da je na cesti za Skelane primijetio kola članova većine lokalnih izbornih komiteta, koja su bila registrovana u Srbiji.

U isto vrijeme, hiljade raseljenih Srebreničana su iznalazili različite načine glasanja u svojim predratnim domovima, bilo da se radi o glasanju mailom, glasanjem u odsustvu ili su u svoju opštinu doputovali autobusom. Izražavali su svoje pravo slobode kretanja i prebivanja. Bili su podstaknuti od strane kampanje *Glasiat ću za Srebrenicu*, aktivističke grupe koja je smatrala da je

neprihvatljivo da neko ko negira genocid može preuzeti vlast i tako dobiti ingerencije nad memorijalnim kompleksom u Potočarima.

Šta je dovelo do raseljavanja i poricanja bilo je jasno svakome ko je znao imalo od skorajšnje istorije Srebrenice. Sve što je trebalo učiniti jeste prošetati mezarjem, u kojem leži više mrtvih nego živih Srebreničana koji su se vratili u svoja prijeratna prebivališta.

Vlasti Republike Srpske su kampanju *Glasiat ću za Srebrenicu* nazvale izbornim inženjerinjom. Izborni inženjering je nejasan termin koji može značiti svašta. Međutim, ono čemu sam ja svjedočio jeste prevara od strane istih tih vlasti, koja je ovoga puta, za sada, propala.

Mladi aktivisti pokreta *Glasiat ću za Srebrenicu* su shvatili da je njihova trenutna pobjeda teško branjiva i da postoje mnogi načini da se sve preokrene. Odlučili su djelovati ofanzivno i, na neki način, svoju kampanju izdici na veći nivo. Tako je rođena nova kampanja koju predvodi Koalicija Prvi mart.

Prvi Mart promovira istu ideju: ljudi imaju pravo da se vrate u prijeratne domove širom Republike Srpske i da u njima ostanu. Ideja da se prava zagarantovana Aneksom 7 Dejtonskog sporazuma mogu ostvariti je hrabra, ali u njoj nema ničega komplikovanog. Uprkos tome, vlasti Republike Srpske, odnosno Milorad Dodik, Sredoje Nović i Aleksandra Pandurević čine sve da stvari dodatno zakomplikuju, izjavljujući da je Koalicija Prvi mart finansirana iz sumnjivih izvora, da prijete Republici Srpskoj i da će, ukoliko bude bilo potre-

bno, biti zaustavljena po svaku cijenu.

Valjda su u Republici Srpskoj kao bastionu mafiokratije prijetnje neophodne. Albert Einstein je jednom rekao da se problem ne može riješiti iz istog stanja svijesti koje ih je i kreiralo. Vlasti Republike Srpske mogu Emira Suljagića nazivati svakakvim imenima i proglašavati ga "propalim političarem", ali njima nije jasna sama kampanja u kojoj učestvuje.

U pokušaju kreiranja pravednijeg društva, nema ništa teže od pokretanja nenasilne revolucije. Ali to je jedini način da Bosna i Hercegovina krene naprijed, kao i hiljade njenih građana iz dijaspore. U dijaspori su ljudi, češće nego rjeđe, zaposleni i toliko zabavljeni svojim životima, da se sve više udaljuju od političkog života u svojoj domovini.

Prema tome, kampanja Koalicije Prvi mart je vrlo hrabra i možemo se samo nadati najboljem ishodu. Kampanja zaslužuje aktivnu podršku svih snaga koje se nadaju oporavku Bosne i Hercegovine.